

REFERAT Udvalg for regional udvikling d. 08-04-2026

Mødedato Onsdag d. 08. april 2026 kl. 14:00

Mødested Mødelokale B4, 1. sal, Regionshuset Viborg

Indholdsfortegnelse

Foretræde om elevfordelingen i Aarhus # (kl. 14.00-14.15).....	3
Mobilitetsstrategi - Drøftelse af regionalpolitiske sigtelinjer #.....	4
Infrastrukturanalyse - investeringsbehov på privatbanerne i Vestdanmark.....	6
Delecyklen - Evaluering og videreførelse af projektet med justeret fokus #.....	8
Drøftelse af Forslag til råstofplan 2024 #.....	10
Ansøgning om driftsoverenskomst mellem LOF Midtjylland og Randers HF og VUC.....	11
Godkendelse af klimaregnskab 2025.....	13
Analyse af sundhedsøkonomiske gevinster ved kulturelle indsatser i sundhedsvæsenet.....	15
Positionspapir om cirkulært byggeri.....	17
Oplæg om inhabilitet #.....	18
Plan for kommende møder i 2026 #.....	19
Gensidig orientering #.....	20
Underskriftsark #.....	21

Punkt 1: Foretræde om elevfordelingen i Aarhus # (kl. 14.00-14.15)

1-00-22-25

Sagsfremstilling

Lone Sandholdt Jacobsen, rektor på Viby Gymnasium og HF, og Marie Kongskov, rektor på Aarhus Gymnasium, Tilst, ønsker foretræde for udvalget om elevfordelingen i Aarhus. Henvendelsen vedrørende foretrædet er sat ind nedenfor:

"I efteråret fremsendte den samlede kreds af rektorer for de treårige gymnasiale uddannelser i Aarhus en ansøgning til undervisningsminister Mattias Tesfaye om tilladelse til at genindføre lokale regler for elevfordeling i Aarhus. Formålet med reglerne var at sikre en mere balanceret elevsammensætning på byens gymnasier og samtidig understøtte kommunens arbejde i Boligområder med Særlige Indsatser (BSI). Ansøgningen blev desværre afvist, og der er derfor fortsat udfordringer på gymnasieområdet i Aarhus.

Med denne henvendelse ønsker vi foretræde for udvalget med henblik på at redegøre nærmere for udfordringerne og for mulige løsninger.

Vi ønsker tillige kort at orientere om historikken og give et indblik i baggrunden for den nuværende situation i Aarhus (den tidligere KUO-model, 0-optag, udviklingsplaner og UVM 's (manglende) opfølgning).

Vi håber, at Region Midtjylland – med regionens nye ansvar for kapacitet og elevfordeling – vil tage udfordringerne i Aarhus alvorligt.

Såfremt udvalget ønsker at placere et udvalgsmøde på en af vores skoler, er I meget velkomne. Det ville give jer mulighed for at møde et par af vores elever."

Ifølge proceduren for foretræde afsættes der maks. 15 minutter til, at de besøgende fremlægger synspunkter, og at politikerne stiller uddybende spørgsmål.

Beslutning

Lone Sandholdt Jacobsen, rektor på Viby Gymnasium og HF, og Marie Kongskov, rektor på Aarhus Gymnasium, Tilst, havde foretræde for udvalget om emnet: Elevfordelingen i Aarhus.

Der tages ikke referat af foretræder.

Punkt 2: Mobilitetsstrategi - Drøftelse af regionalpolitiske sigtelinjer #

1-31-75-1-26

Resume

Regionsrådet godkendte i marts 2026 processen for udvalg for regional udviklings arbejde med en regional mobilitetsstrategi. Første skridt i processen er, at udvalg for regional udvikling prioriterer regionalpolitiske sigtelinjer for mobilitetsområdet. Intentionen med sigtelinjerne er, at udvalget sammen formulerer ønsker og ambitioner for mobilitetsområdet, og efterfølgende har dialog med forskellige aktører og borgere, hvor sigtelinjerne efterprøves, udfordres og udvikles. Sigtelinjerne er derfor første skridt på vejen mod en regional mobilitetsstrategi.

Drøftelsen faciliteres som en workshop på udvalgsmødet.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at udvalg for regional udvikling prioriterer 7-10 regionalpolitiske sigtelinjer for den strategiske udvikling af regional kollektiv mobilitet i Midtjylland.

Sagsfremstilling

Den kollektive trafik er under transformation, hvor tilbuddet forandres og tilpasses, så det i højere grad matcher borgernes efterspørgsel og behov for at komme fra A til B. Det er en transformation fra at fokusere på kollektiv trafik til at fokusere på kollektiv trafik i kombination med andre mobilitetsformer.

For at kunne opretholde et velfungerende mobilitetsnet med busruter, tog og letbane er det nødvendigt at have en stor andel af brugere. Her kan kombinationen med flere mobilitetsformer være med til at gøre den kollektive trafik mere attraktiv, f.eks. når der suppleres med deleordninger såsom samkørsel i bil eller gode muligheder for at kombinere med cykel. Det er med andre ord en udvikling fra kollektiv trafik til kollektiv mobilitet, der skal gøre det muligt og attraktivt for borgere at kombinere flere transportformer.

Region Midtjylland er en central aktør i forhold til at drive og understøtte denne udvikling. Dels fordi regionen er ansvarlig for bestillingen af den regionale kollektive trafik, og dels fordi regionen er medejere af Midttrafik og Aarhus Letbane samt finansierer Midtjyske Jernbaner. Dertil kommer, at regionen har gode erfaringer med at udvikle indsatser i partnerskaber, der fokuserer på at udvikle mobiliteten i Midtjylland.

Regionalpolitiske sigtelinjer

Idet Region Midtjylland er en central aktør på mobilitetsområdet, har regionsrådet på sit møde i marts godkendt en proces, hvor udvalg for regional udvikling arbejder med en regional mobilitetsstrategi.

Første skridt i processen er, at udvalget arbejder med at formulere og prioritere sigtelinjer for den strategiske udvikling af regional kollektiv mobilitet i Midtjylland. Intentionen med sigtelinjerne er, at udvalget sammen begynder at formulere ønsker og ambitioner for mobilitetsområdet.

Sigtelinjerne kan f.eks. afspejle udvalgets fokus for arbejdet med kollektiv mobilitet på kort sigt og på den mere langsigtede transformation af området. Efterfølgende vil udvalget have dialog med forskellige aktører og borgere, jf. den godkendte procesplan, hvor sigtelinjerne efterprøves, udfordres og udvikles. Sigtelinjerne er derfor første skridt på vejen mod en regional mobilitetsstrategi.

Der lægges op til, at udvalget formulerer 7-10 sigtelinjer. Arbejdet understøttes af materiale, der præsenterer status, læring og udfordringer på området. Materialet består af depechen fra regionsrådet i forrige valgperiode med politiske opmærksomhedspunkter, præsentationen fra introduktionen til kollektiv trafik og mobilitet, som udvalget fik på sit møde i februar, samt et notat, der præsenterer læring og anbefalinger fra de udviklingsprojekter, som regionen har arbejdet med i de senere år.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling prioriterede 7-10 regionalpolitiske sigtelinjer for den strategiske udvikling af regional kollektiv mobilitet i Midtjylland.

Tidligere politisk behandling

Regionsrådet godkendte den 18. marts 2026 processen for udvalg for regional udviklings arbejde med mobilitetsstrategien.

Bilag

Læring og anbefalinger fra mobilitetsudviklingsprojekter

Depeche til regionsrådet 2026-2029 Regional Udvikling

Punkt 3: Infrastrukturanalyse - investeringsbehov på privatbanerne i Vestdanmark

1-30-75-2-26

Resume

Forligspartierne besluttede i budgetforlig 2026 for Region Midtjylland, at der skal udarbejdes en analyse af investeringsbehovet på de privatbaner (Lemvigbanen og Odderbanen), som regionen har ansvaret for.

Analysen foreligger nu og viser et stort investeringsbehov på alle privatbaner i Vestdanmark, og særligt Lemvigbanen står overfor et massivt investeringsbehov alene i infrastrukturen på 1,6 mia. kr. i 2027-2035. Det er investeringer, som ikke kan dækkes af det nuværende statslige investeringstilskud, som regionen modtager.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om infrastrukturanalyse af investeringsbehovet på privatbanerne i Vestdanmark tages til efterretning, og

at infrastrukturanalysen oversendes til Danske Regioner med henblik på at indgå i økonomiforhandlingerne mellem Danske Regioner og Staten.

Sagsfremstilling

Det fremgår af budgetforlig 2026 for Region Midtjylland, at "forligspartierne er opmærksomme på, at der på sigt er behov for massive investeringer i Lemvigbanen. Dette ønsker forligspartierne nærmere analyseret i løbet af 2026. Parterne er enige om at arbejde for konstruktive løsninger, der kan imødekomme mobilitetsbehovet i området, samtidigt med at der skabes et sundt økonomisk grundlag. Derfor er forligspartierne enige i, at der udarbejdes en analyse, der kan danne grundlag for politiske prioriteringer på mobilitetsområdet. Desuden er forligspartierne opmærksomme på de investeringer, der fremover vil være behov for i forhold til Letbanen i Aarhus." Lemvigbanen har årligt 175.000 passagerer (2025-tal).

Analysen af investeringsbehovet foreligger nu og omfatter dels privatbanerne, som Region Midtjylland har ansvaret for (Lemvigbanen og Odderbanen, sidstnævnte er en del af Aarhus Letbane), og dels de øvrige privatbaner i Vestdanmark, som henholdsvis Region Nordjylland og Region Syddanmark er ansvarlige for. Analysen er udarbejdet af Rambøll i samarbejde mellem de tre regioner og operatørerne. Den belyser investeringsbehovet i infrastrukturen i perioden 2027-2040.

Analysen giver et samlet overblik over investeringsbehovet på privatbanerne i Vestdanmark og bidrager til et opdateret beslutningsgrundlag for regionernes videre arbejde.

Analysen viser, at privatbanerne i Vestdanmark generelt står overfor betydelige investeringer i perioden 2027-2040. Analysen er vedlagt som bilag.

Investeringsbehov på Lemvigbanen og Odderbanen

Analysen viser et massivt investeringsbehov i infrastrukturen på Lemvigbanen, mens der på Odderbanen ikke er tilsvarende udfordringer med infrastrukturen. Det skyldes, at Odderbanen er spormoderniseret senest i 2008, og signalsystem mv. er fornyet i forbindelse med ombygning til letbane fra 2016. Infrastruktur er alle fysiske anlæg og systemer, der gør togdrift mulig blandt andet spor, signalsystem, perroner, broer mv.

Investeringsbehovet på banerne er løbende blevet vurderet og fremlagt politisk i regionsrådet.

Lemvigbanen

Region Midtjyllands første investeringsplan for privatbanerne 2007-2020 forudsatte ikke en sporfornyelse af Lemvigbanen i perioden. Staten fremlagde i 2017 en analyse af investeringsbehovet på privatbanerne 2017-2026, der foreslog vedligeholdelsesforanstaltninger på Lemvigbanen for dermed at kunne udskyde en egentlig sporfornyelse.

Regionsrådet vedtog i 2018 en ny investeringsplan for Lemvigbanen 2020-2030. Planen har hovedsageligt fokus på indkøb af nye tog, men omfatter også 45 mio. kr. til en delvis sporfornyelse på strækningen Thyborøn-Rønland i 2026 (frigivelsen af midlerne afventer den politiske behandling af analysen af investeringsbehovet) samt 44 mio. kr. (pl. 2018) til løbende vedligehold, så en fuld sporfornyelse kunne udskydes til efter 2030. Det vil sige samlet 89 mio. kr. til infrastruktur, eksklusive køb af tog.

Danske Regioner fik i 2021 udarbejdet en analyse af investeringsbehovet på privatbanerne i perioden 2021-2035. Analysen anslø et behov på omkring 500 mio. kr. (pl. 2021) alene til sporfornyelse af Lemvigbanen omkring 2031-2032.

Der har med andre ord været fokus på vedligeholdelse af infrastrukturen de seneste 25 år på grund af manglende statslige tilskudsmidler til fornyelse og anlæg. Der er fra 2027 brug for investeringer i både fornyelse, anlæg og vedligehold.

Den samlede tilstandsvurdering for Lemvigbanen er således, at der er et efterslæb på investeringer i infrastrukturen. Det samlede investeringsbehov er 1,749 mia. kr. i perioden 2027-2040 på Lemvigbanen. Infrastrukturinvesteringerne udgør 1,6 mia. kr. i perioden 2027-2035, jf. vedlagte analyse. Beløbet er inklusive et 30-50 % usikkerhedstillæg på alle fornyelses- og anlægsprojekter, mens vedligehold tillægges 0-10 %. Det drejer sig hovedsageligt om fornyelse af spor, signalsystem, perroner, afvanding og dæmninger mv. Der kan ikke rettes op på efterslæbet med det nuværende statslige investeringstilskud, som regionen modtager.

Det bemærkes, at investeringer i nyt værksted og den igangværende nedlæggelse af usikrede overkørsler ikke er indeholdt i denne analyse.

Odderbanen

Den første investeringsplan 2007-2020 indeholdt en delvis sporfornyelse af Odderbanen i 2008. Banen blev efter lov om anlæg overdraget til Aarhus Letbane I/S i 2016 og er herefter ombygget til Letbane. I 2021 var der anslået et investeringsbehov på 205 mio. kr. (pl. 2021) til fornyelse og vedligehold i 2021-2035.

Den samlede tilstandsvurdering for Odderbanen er nu, at tilstanden er over middel. Det samlede investeringsbehov er 490 mio. kr. i perioden 2027-2040 på Odderbanen, jf. vedlagte analyse, der opgør beløbet, inklusive usikkerhedstillæg. Det er hovedsageligt vedligehold af spor og kørestrømsanlæg.

Analysens samlede vurdering af investeringsbehovet på henholdsvis Lemvigbanen og Odderbanen fremgår i koncentreret form i vedlagte notat.

Den videre proces for investeringsbehovet på privatbanerne

Analysens datagrundlag og opbygning er fastlagt ud fra et hensyn til at være et direkte sammenligningsgrundlag med en tilsvarende analyse udarbejdet for Movia trafikselskabet i Østdanmark. Dette er væsentligt, hvis analysen skal kunne indgå i økonomiforhandlingerne mellem Danske Regioner og Staten. Analysen af privatbanerne i Vestdanmark består dog også af en klimascreening, hvor udfordringer med vandaflledning og høj grundvandsstand belyses. Samlet skaber analyserne i Vest og i Øst et fælles grundlag for Danske Regioners dialog med Staten. Det foreslås på den baggrund, at analysen fremsendes til Danske Regioner med henblik på at indgå i regionernes arbejde frem mod de kommende økonomiforhandlinger med Staten. Analysen er udarbejdet ud fra tilgængelig viden hos regionerne og operatørerne samt på baggrund af interviews med selskaberne Aarhus Letbane, Nordjyske Jernbaner, Vestbanen og Midtjyske Jernbaner.

Det bemærkes, at der er behov for en mere tilbundsående analyse af infrastrukturen på Lemvigbanen, før der kan tages stilling til konkrete investeringer i anlæg på banen.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at orienteringen om infrastrukturanalyse af investeringsbehovet på privatbanerne i Vestdanmark tages til efterretning, og at infrastrukturanalysen oversendes til Danske Regioner med henblik på at indgå i økonomiforhandlingerne mellem Danske Regioner og Staten.

Majbritt Birkholm var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Notat – Investeringsbehov 2027-2040 for Lemvigbanen og Odderbanen

Infrastruktur- og klimaanalyse 2026 rapport

Punkt 4: Delecyklen - Evaluering og videreførelse af projektet med justeret fokus #

1-30-76-45-24

Resume

Projekt Delecyklen har vist, at dele-elcykler har en positiv effekt på mobilitet for borgere, der bor på landet. Delecyklerne giver både nye transportmuligheder og er et alternativ til bil nummer to. Det foreslås, at projektet videreføres i 2026 med fokus på borgernes mobilitetsbehov, hvor cykel og kollektiv trafik i kombination kan være en attraktiv løsning. Der foreslås afsat 0,75 mio. kr., så den enkelte landsby kan søge op til 50.000 kr. til en igangsætte en delecykelordning målrettet de borgere, der ønsker at kombinere transport med cykel og transport med kollektiv trafik (bus, tog, letbane).

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om evalueringen af Delecyklen 2024-2025 tages til efterretning,

at Delecyklen videreføres i 2026 med fokus på borgernes mobilitetsbehov, og

at der bevilges 0,75 mio. kr. fra bevillingen Mobilitet til Delecyklen 2026.

Sagsfremstilling

Delecyklen blev igangsat for at undersøge, om dele-elcykler og el-ladcykler kan bidrage til at reducere afhængigheden af bil nummer to i landdistrikterne samt styrke fællesskabet i landsbyerne. 59 landsbyer deltog i projektet.

Projektet har vist, at delecykler fungerer som alternativ og som et fleksibelt supplement til eksisterende transportmuligheder, særligt i områder med begrænset kollektiv trafik. Evalueringen viser, at delecyklerne er blevet brugt til hverdagsmobilitet som pendling, indkøb og transport af børn, og at de har givet borgere nye transportmuligheder. En bruger af delecyklen siger: "At tage cyklen frem for bilen, når jeg f.eks. skulle købe ind, har givet glæde i hverdagen. Det med at komme ud i den friske luft og få bevæget sig og få klaret noget praktisk på samme tid har været ret tilfredsstillende."

Evalueringen bygger på spørgeskemabesvarelser, bookingdata, GPS-ruter og interviews. Der er tracket 135.000 km på cyklerne, og knap 2.000 borgere har brugt cyklerne.

Region Midtjylland deler projektets erfaringer og resultater, blandt andet på Vejdirektoratets nationale cykelkonference i april.

Forankring og organisering er afgørende

Evalueringen dokumenterer, at stærk lokal forankring og organisering er afgørende for, at deleordninger fungerer og kan videreføres. En lokal tovholder, tydelig ansvarsfordeling og lokalt engagement har haft stor betydning for projektets succes.

Region Midtjylland har stået for de overordnede rammer, herunder indkøb, serviceaftaler og bookingsystem. Erfaringerne viser, at landsbyerne i vidt omfang har lyst og ressourcer til at drive ordningerne selv, og alle landsbyer har ønsket at videreføre delecyklerne selv efter projektperioden.

Forslag om justeret fokus i projektet

Dele-elcyklerne har vist, at de har en positiv effekt på mobiliteten i landsbyer. Borgerne har med dele-elcyklerne fået nye transportmuligheder. Delecyklerne i 2024-2025 er kun i begrænset grad brugt i kombination med den kollektive trafik, hvor en borger cykler til bussen. Det vurderes, at der er et potentiale for, at dele-elcyklerne kan bruges som første/sidste km og dermed kombinere dem med den kollektive trafik, og foreslås, at dette undersøges nærmere i projektet i 2026.

Der foreslås derfor et justeret fokus i indsatsen, hvor landsbyerne fra start har ansvaret for etablering og drift og kan ansøge regionen om midler hertil, hvis fokus er på, at delecyklerne bruges som første/sidste km til den kollektive trafik (bus, tog, letbane).

Landsbyer får mulighed for at søge om støtte til etablering af delecykelordninger

Ansøgninger foreslås vurderet ud fra følgende kriterier:

- Begrundelse for delecyclens potentialer som første/sidste km til den kollektive trafik
- Begrundelse for valg af cykeltype i forhold til landsbyens geografi og demografi
- Motivation og dokumenteret lokal opbakning (interessetilkendegivelser)
- Beskrivelse af organisering og ansvar
- Plan for deleordningen, herunder drift, booking, økonomi og fastholdelse af engagement

Ansøgningskriterierne skal sikre, at nye ordninger etableres med tydelig lokal forankring, en bæredygtig plan for videreførelse, samt at der i landsbyerne er borgere, der har behov for og interesse i at kombinere cyklen med den kollektive trafik. Forud for ansøgningsfristen afholdes et informationsmøde, hvor interesserede landsbyer kan stille spørgsmål.

Det indstilles, at der bevilges 0,75 mio. kr. i 2026 til, at landsbyer kan søge om midler til deleordninger. Der kan maksimalt søges om 50.000 kr. pr. landsby. Den afsatte ramme giver mulighed for, at 15 landsbyer eller flere kan få midler til etablering.

Landsbyerne udarbejder afrapporteringer af deres deleordninger i perioden, og omfanget af brugen af delecyclerne i kombination med den kollektive trafik undersøges gennem spørgeskema og interviews.

Tabel. Budget og finansiering.

1.000 kr.	2026
------------------	-------------

Budget

Midler til delecyclordninger	750
------------------------------	-----

Budget i alt	750
---------------------	------------

Finansiering

Region Midtjylland	750
--------------------	-----

Finansiering i alt	750
---------------------------	------------

Total	0
--------------	----------

Beslutning

Udvalg for regional udvikling tog orienteringen om evalueringen af Delecyclen 2024-2025 til efterretning.

Udvalg for regional udvikling besluttede, at Delecyclen videreføres i 2026 med fokus på borgernes mobilitetsbehov.

Udvalg for regional udvikling besluttede, at der bevilges 0,75 mio. kr. fra bevillingen Mobilitet til Delecyclen 2026.

Majbritt Birkholm var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Tidligere politisk behandling

Udvalg for regional udvikling besluttede i maj 2024 at igangsætte Delecyclen som en del af den regionale landdistriktsindsats.

Regionsrådet godkendte i november 2024 en udvidelse af projektet med fase 2 af Delecyclen.

Bilag

Evaluering af Delecyclen

Punkt 5: Drøftelse af Forslag til råstofplan 2024

1-34-76-1-19

Resume

Udvalg for regional udvikling vil på mødet drøfte forslag til råstofgraveområder i "Råstofplan 2024". Administrationen præsenterer det foreløbige arbejde med forslagene, og der lægges herefter op til principielle drøftelser af fordele og ulemper ved forslagene. I det videre arbejde udarbejdes delmiljørapporter for de enkelte foreslåede områder, der sammen med drøftelserne i udvalget skal danne grundlag for, om det enkelte råstofgraveområde indarbejdes i forslag til "Råstofplan 2024".

Indstilling

Direktionen indstiller,

at forslag til nye råstofgraveområder i Råstofplan 2024 drøftes.

Sagsfremstilling

Forslag til nye råstofgraveområder i "Råstofplan 2024"

Regionen sendte primo 2023 et idé- og debatoplæg om "Råstofplan 2024" i offentlig høring. Omdrejningspunktet i oplægget var bl.a. forslag til udlægning af nye råstofgraveområder.

Region Midtjylland modtog 75 høringssvar, hvoraf 64 af svarene var forslag til nye råstofgraveområder.

Administrationen gennemgår de indkomne forslag til nye råstofgraveområder ud fra deres opfyldelse af råstoflovens § 3, som definerer de forhold, der skal vægtes. Der skal blandt andet vægtes samfundsmæssige hensyn til råstofressourcens kvalitet og mængde, udbud og efterspørgsel af råstoffer samt tages miljømæssige hensyn til omgivelserne.

Områderne bliver desuden gennemgået i forhold til geografisk at kunne dække behovet for råstoffer i en periode på mindst 12 år og ud fra en hensigt om, at transporten af råstoffer minimeres.

Det videre arbejde med forslagene

De principielle drøftelser i udvalg for regional udvikling danner sammen med de kommende delmiljørapporter grundlag for, om det enkelte råstofgraveområde indgår i forslaget til "Råstofplan 2024". Der udarbejdes herefter en miljøvurdering af planen som helhed. Miljøvurderingerne skal identificere, beskrive og vurdere miljøkonsekvenserne for at undgå, forebygge eller begrænse væsentlige skadelige påvirkninger på miljøet.

Regionsrådet tager i 3. kvartal 2026 stilling til, om det endelige forslag til Råstofplan 2024 skal sendes i otte ugers offentlig høring.

Processen indtil nu: Råstofplan 2024

Administrationen påbegyndte i 2023 udarbejdelsen af en revideret råstofplan "Råstofplan 2024". I august 2023 blev den gældende "Råstofplan 2020" imidlertid hjemsendt til fornyet behandling af Miljø- og Fødevareklagenævnet. Det skete på baggrund af en klage, som havde været under behandling i klagenævnet i ca. to år. Arbejdet med "Råstofplan 2024" blev derfor sat i bero for at fokusere på at få "Råstofplan 2020" genvedtaget, hvilket skete ultimo 2024. Herefter genoptog administrationen arbejdet med "Råstofplan 2024".

Beslutning

Udvalg for regional udvikling drøftede forslag til nye råstofgraveområder i Råstofplan 2024.

Majbritt Birkholm var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 6: Ansøgning om driftsoverenskomst mellem LOF Midtjylland og Randers HF og VUC

1-30-76-7-17

Resume

Regionsrådet skal høres, når et voksenuddannelsescenter (VUC) modtager ansøgninger om indgåelse af nye driftsoverenskomster med eksterne udbydere af undervisning i uddannelsescenterets dækningsområde. Randers HF og VUC påtænker at give afslag på en ansøgning fra LOF Midtjylland (Liberalt Oplysningsforbund) om indgåelse af en driftsoverenskomst om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning i Randers og Favrskov kommuner.

Det indstilles, at Randers HF og VUC ikke indgår driftsoverenskomst med LOF Midtjylland, da der ikke vurderes at være behov eller grundlag for at udvide antallet af driftsoverenskomster.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at Randers HF og VUC ikke indgår driftsoverenskomst med LOF Midtjylland.

Sagsfremstilling

Regionsrådet skal i samarbejde med voksenuddannelsescentrene (VUC) koordinere undervisningstilbuddene i regionen for at sikre et tilstrækkeligt og varieret udbud af almen voksenuddannelse og ordblindeundervisning. VUC institutionen skal høre regionsrådet forud for indgåelse og opsigelse af driftsoverenskomster.

Institutionerne skal have en årlig aktivitet på mindst fem årselever inden for forberedende voksenundervisning og to årselever inden for ordblindeundervisning for at opretholde en driftsoverenskomst. En årselev svarer til en elev, der modtager fuldtidsundervisning i 40 uger. Da mange på VUC læser på deltid, tager enkeltfag eller kun er aktive i en kortere periode, svarer én årselev ofte til flere fysiske kursister. En årselev svarer typisk til ca. 10-27 enkeltkursister på forberedende voksenundervisnings- eller ordblindeundervisningsforløb. Institutioner, der ikke har en driftsoverenskomst i forvejen, skal opnå denne minimumsaktivitet inden for to år fra driftsoverenskomstens ikrafttræden.

Ansøgning fra LOF Midtjylland

LOF Midtjylland har ansøgt om driftsoverenskomst med ønsket om at udbyde forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning med en bred geografisk forankring. Ansøger ønsker særligt at rette indsatsen mod mindre landsbysamfund, hvor borgerne har svært ved at transportere sig til større byer. LOF argumenterer for, at de kan udnytte deres eksisterende kontakthæder gennem folkeoplysende aktiviteter til at nå målgruppen.

Randers HF og VUC vurderer, at de nuværende udbydere har rigelig kapacitet til at dække efterspørgslen, og at en udvidelse af antallet af udbydere vil udhule grundlaget for de eksisterende tilbud. Der er i dag fem udbydere af forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning i dækningsområdet (Randers-Favrskov). Randers HF og VUC har opgjort, at aktiviteten på området har været faldende gennem de senere år. Det har særligt de seneste 2-3 år været vanskeligt for de eksisterende partnere at nå måltallet på to årskursister på ordblindeundervisningsområdet.

Randers HF og VUC ønsker at give afslag på ansøgningen, begrundet i følgende hovedpunkter:

1. Manglende volumen og sandsynlighed for målpopfyldelse

Det samlede aktivitetsniveau i dækningsområdet er relativt lavt og faldende. Da de eksisterende udbydere allerede har vanskeligt ved at opretholde minimumsaktiviteten på ordblindeundervisningsområdet, vurderes det ikke sandsynliggjort, at LOF Midtjylland vil kunne opfylde lovens krav om minimumsaktivitet inden for en toårig periode.

2. Geografisk dækning

Selvom LOF fremhæver geografisk nærhed til landsbysamfund som et hovedformål, konstateres det, at de eksisterende driftsoverenskomstepartnere allerede sikrer en bred geografisk dækning, herunder i områder uden for de større byer.

3. LOF's aktuelle forankring

LOF anfører i ansøgningen, at de vil nå målgruppen gennem deres eksisterende folkeoplysende aktiviteter. En gennemgang af LOF's aktuelle udbud viser dog meget begrænset aktivitet i Randers Kommune (primært

førstehjælpskurser), hvilket svækker argumentet om, at organisationen har en unik adgang til målgruppen for forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning i dette specifikke område.

4. Faglig kvalitet

Det vurderes nødvendigt at samle volumen på færre udbydere frem for at sprede udbuddet på for mange små aktører for at sikre høj faglig kvalitet og bæredygtige faglige miljøer.

Administrationens vurdering

Administrationen vurderer, i overensstemmelse med indstillingen fra Randers HF og VUC, at det på nuværende tidspunkt ikke er hensigtsmæssigt at udvide antallet af driftsoverenskomster.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at Randers HF og VUC ikke indgår driftsoverenskomst med LOF Midtjylland.

Bilag

Endelig ansøgning driftsoverenskomst LOF Midtjylland Randers og Favrskov Kommune FVU og OBU

Indstilling til afgørelse om driftsoverenskomst for FVU og OBU fra LOF Midtjylland

Punkt 7: Godkendelse af klimaregnskab 2025

1-30-71-2-25

Resume

Region Midtjyllands klimaregnskab 2025 viser, at organisationens klimaaftryk er steget med 3.000 tons CO2 i forhold til 2024. Det skyldes hovedsageligt et stigende indkøb af tjenesteydelser, byggeri og bygningsvedligehold. Genanvendelsen er steget til 30 % i 2025, men målsætningen på 60 % er endnu langt fra realiseret. Varmeforbruget falder fortsat og er nu reduceret med 25 % siden 2018.

Indstilling Direktionen indstiller,

at Klimaregnskab 2025 for Region Midtjylland godkendes.

Sagsfremstilling

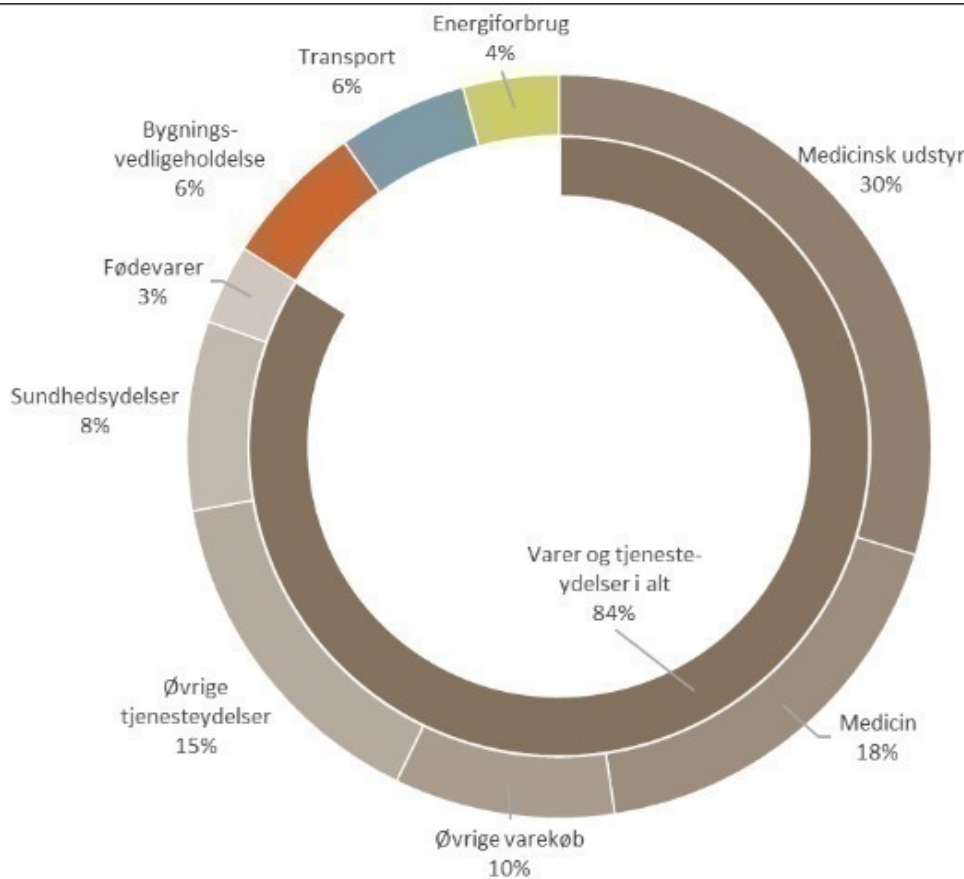
Klimaregnskabet følger op på de målsætninger i bæredygtighedsstrategien, der vedrører regionens klimapåvirkning. Klimaregnskabet overordnede resultater for koncernens CO₂-aftryk indgår desuden i koncernens årsregnskab.

Klimaregnskab 2025

Klimaregnskabet for 2025 viser, at Region Midtjyllands samlede klimaaftryk er steget med 1 % svarende til 3.000 tons CO₂ i forhold til 2024. Klimaaftrykket udgør 413.000 tons CO₂, hvilket svarer til klimaaftrykket for 40.000 danskere eller cirka 0,7 % af den samlede udledning i Danmark. Stigningen skyldes primært et øget forbrug af tjenesteydelser, nybyggeri og bygningsvedligehold.

Fordelingen af det samlede klimaaftryk på tværs af sektorer fremgår af figur 1.

Figur 1: Fordeling af det samlede klimaaftryk

Forbrug af varer og tjenesteydelser

84 % af regionens samlede klimaregnskab kommer fra forbrug af varer og tjenesteydelser. Det gælder især forbrug af medicin og medicinsk udstyr på regionens sygehuse og bosteder. Medicin og medicinsk udstyr udgør samlet 48 % af regionens klimaafttryk. Til sammenligning udgør fødevarer 3 % af klimaafttrykket.

Klimaafttrykket fra varer og tjenesteydelser er steget med 2 % fra 2024 til 2025.

Transport

Transport udgør i alt 6 % af Region Midtjyllands samlede klimaafttryk. Den kollektive trafik udgør 62 % af transportens klimaafttryk, mens præhospitalet udgør 25 %. De resterende 14 % er fra tjenesterejser og øvrig transport. Klimaafttrykket fra tjenesterejser ligger stadig lavt i forhold til perioden før COVID-19. Klimaafttrykket fra rejser med fly er halveret i forhold til før COVID-19.

Det samlede klimaafttryk for transport er faldet med 16 % fra 2024 til 2025.

El, varme og vand (energiforbrug)

Udledningen fra energiforbruget er faldet med 10 % fra 2024 til 2025. Det skyldes primært en højere andel af vedvarende energi i 2025. Ibrugtagning af de energieffektive hospitaler har været med til at reducere varmemeforbruget med 25 % siden 2018.

Vandforbruget er steget med 1 % fra 2024 til 2025.

Bygningsvedligehold

Bygningsvedligehold omfatter både nybyggeri og vedligehold af eksisterende bygningsmasse. Bygningsvedligehold er steget med 8 % det seneste år og udgør dermed 6 % af det samlede klimaafttryk i 2025.

Affald (indgår under øvrige varekøb og medicinsk udstyr)

Region Midtjyllands affaldsmængde er faldet med 4 % fra 2024 til 2025, og genanvendelsesprocenten er steget fra 28 til 30 i perioden 2024 til 2025. Målsætningen i bæredygtighedsstrategien er en genanvendelse på 60 % i 2030.

Videre drøftelser

Klimaregnskabet er udgangspunkt for Bæredygtighedsberetningen, der er et politisk oplæg til dialoger om dilemmaer og prioriteringer på bæredygtighedsområdet. Bæredygtighedsberetningen bliver fremlagt for udvalg for regional udvikling ved mødet i maj 2026.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at Klimaregnskab 2025 for Region Midtjylland godkendes.

Majbritt Birkholm var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Klimaregnskab 2025 for virksomheden Region Midtjylland

Punkt 8: Analyse af sundhedsøkonomiske gevinster ved kulturelle indsatser i sundhedsvæsenet

1-30-76-1-26

Resume

Det foreslås, at der gennemføres en sundhedsøkonomisk forskningsanalyse af gevinster ved kulturelle indsatser i sundhedsvæsenet. Det forudsætter konvertering af tilskudsmidler til udviklingsmidler for at finansiere forskningssamarbejdet om analysen. Analysen skal bidrage med viden om de økonomiske gevinster af udvalgte sundheds- og kulturindsatser som forudsætning for at kunne integrere flere lignende løsninger i sundhedsvæsenet.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at der gennemføres en sundhedsøkonomisk forskningsanalyse af gevinster ved kulturelle indsatser i sundhedsvæsenet, og at der konverteres 1,8 mio. kr. af tilskudsmidlerne fra sundheds- og kulturpuljen i 2026 til udviklingsmidler.

Sagsfremstilling

Det foreslås, at der gennemføres en større forskningsanalyse af de økonomiske gevinster ved kulturelle indsatser i regionens sundhedsvæsen. Analysen skal identificere stærke businesscases og klarlægge de mulige besparelser i sundheds- og socialomkostningerne som følge af en investering i de relativt omkostningslette kulturindsatser. Dette er afgørende for, at vi i højere grad kan integrere de gode løsninger i vores sundhedsvæsen.

Analysen tænkes gennemført som et treårigt forskningssamarbejde mellem Region Midtjylland og en relevant forskningsinstitution. Forskningspartneren udvælges på baggrund af blandt andet ekspertviden inden for sundhedsøkonomi og adgang til relevante registerdata, som gør det muligt at følge og sammenholde den sociale- og sundhedsmæssige udvikling hos udvalgte deltagere og kontrolgrupper over tid. Dette er nødvendigt for at kunne give et retvisende effektbillede. De udvalgte cases, som vil indgå i forskningsarbejdet, vil være kulturelle indsatser fra Region Midtjylland. Der vil i den treårige periode løbende blive fremlagt resultater fra forskningen og analysearbejdet til drøftelse for regionsrådet.

Baggrund

Region Midtjylland har i mange år samarbejdet med blandt andre hospitaler, kommuner, kulturaktører og uddannelsesinstitutioner om feltet sundhed og kultur. Omdrejningspunktet er skræddersyede kulturindsatser, som indgår i forebyggelse, behandling og rehabilitering af regionens borgere og patienter inden for både somatik og psykiatri. WHO udgav i 2019 en stor rapport, som samlede en lang række studier om evidensen på feltet. Der er dog ikke lavet en sundhedsøkonomisk analyse af området i dansk kontekst.

Analysearbejdet er en del af det igangværende samarbejde mellem Region Midtjylland og blandt andre Dansk Kulturliv om en kommende National Alliance for Sundhed og Kultur. Parterne er i dialog med Folketingets Sundheds- og Kulturudvalg om etablering af alliancen og mulige indsatser, herunder en sundhedsøkonomisk analyse af feltets gevinster med Region Midtjylland som tovholder.

Finansiering

Dansk Kulturliv yder et tilskud på 50.000 kr. til opstart af samarbejdet om analysen. Dertil forudsættes det, at forskningsinstitutionen medfinansierer et år af forskningssamarbejdet. Region Midtjylland afsætter i udgangspunktet 1,8 mio. kr., defineret som en øvre økonomisk ramme. Rammen dækker udgifter til to års forskningssamarbejde samt udarbejdelse af forskningsprotokol og anden nødvendig drift og forberedelse (se tabel 1). Det foreslås at konvertere midler fra sundheds- og kulturpuljen i 2026, som efter konvertering vil udgøre 7,8 mio. kr. (Beløbet er eksklusivt 8 % kultur moms, som tillægges det samlede tilskudsbeløb, og tilsvarende kan udmøntes som tilskud til ansøgte puljeprosjekter.)

Tabel 1. Estimeret budget og finansiering	
Forsknings- og analysesamarbejde	
<i>1.000 kr.</i>	2027 - 2029
<i>Budget</i>	
Forskningsløn inkl. forberedelse, 36 mdr.	1.880
Drift	245
Total	2.125
Overhead 20% (eksterne projektmidler)	310
Budget i alt	2.435
<i>Finansiering</i>	
Forskningspartner	
- Forskningsløn, 12 mdr.	-570
Region Midtjylland	
- Forskningsløn inkl. forberedelse, 24 mdr.	-1.260
- Drift og overhead	-555
Dansk Kulturliv	
- Forberedelse og opstart	-50
Finansiering i alt	-2.435
<i>Finansiering i alt region Midtjylland</i>	<i>-1.815</i>

Det forventes, at en kommende National Alliance for Sundhed og Kultur på sigt vil bidrage med yderligere økonomi til analysen. Det forventes desuden, at der kan hjemtages eksterne fondsmidler til analysen. Ansøgning til relevante fonde vil ske i samarbejde med forskningspartneren. De eventuelle tilskud vil blive modregnet i regionens økonomiske bidrag og rammen på de 1,8 mio. kr.

Forsknings- og analyseprojektet forventes at kunne starte senest den 1. januar 2027.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at der gennemføres en sundhedsøkonomisk forskningsanalyse af gevinster ved kulturelle indsatser i sundhedsvæsenet, og

at der konverteres 1,8 mio. kr. af tilskudsmidlerne fra sundheds- og kulturpuljen i 2026 til udviklingsmidler.

Majbritt Birkholm var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 9: Positionspapir om cirkulært byggeri

1-15-0-71-1-26

Resume

Region Hovedstaden har inviteret regioner og kommuner til at støtte op om et positionspapir rettet mod EU-kommissionen. Formålet med positionspapiret er at påvirke kommissionens arbejde med en EU-lov for cirkulær økonomi og derigennem reducere råstofforbruget i Europa. Det anbefales, at Region Midtjylland er medunderskriver på positionspapiret.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at Region Midtjylland er medunderskriver på positionspapiret om cirkulært byggeri.

Sagsfremstilling

Region Hovedstaden har med baggrund i regionens råstofknapthed og ønske om at reducere råstofforbruget med 20 % inden 2030 igangsat en række aktiviteter rettet mod EU-kommissionen. Formålet er at påvirke det forestående arbejde med en EU-lov, en såkaldt retsakt, for cirkulær økonomi, som forventes fremlagt af kommissionen ultimo 2026. Det samlede mål er at få regionens initiativer inden for cirkulært byggeri skrevet ind i retsaken og derigennem reducere råstofforbruget. Region Hovedstadens regionsråd godkendte den 17. juni 2025 positionspapiret. Positionspapiret er vedlagt.

Positionspapiret opfordrer til EU-handling på fire områder:

1. Fokus på at reducere materiale- og jordforbrug
2. Skabe markedsefterspørgsel gennem offentlige indkøb
3. Revidering og harmonisering af affaldsfrie kriterier
4. Støtte konkurrenceevnen for sekundære og biobaserede råstoffer

Initiativtagerne til positionspapiret, herunder Region Hovedstaden, har inviteret Region Midtjylland til at være medunderskriver på positionspapiret. Positionspapiret skal præsenteres for EU i juni 2026. De øvrige regioner er også inviteret til at være medunderskriver på positionspapiret.

Det vurderes, at positionspapiret på mange områder er sammenfaldende med Region Midtjyllands egne initiativer under Råstof-initiativet, hvor regionen blandt andet arbejder med råstofreducering, -genbrug og formindsket CO₂-udledning.

Regionen, Danmark og Europa er storforbrugere af råstoffer. De råstoffer, der indvindes, kommer ikke igen. Derfor er det essentielt at få erstattet de primære råstoffer med sekundære, så råstoffer til fremtidige generationer kan sikres. Det er ikke nok at sikre råstofferne i Region Midtjylland. Når der bliver akut mangel på råstoffer i andre regioner og lande, vil Region Midtjylland opleve en øget eksport af råstoffer ud af regionen. Det ses allerede i dag, i mindre skala, med eksport af råstoffer fra Jylland til Sjælland. Det bliver samtidigt vanskeligere at finde nye egnede områder til råstofindvinding, da der er mange modsatrettede ønsker til arealanvendelse. Positionspapiret er et indspark til et igangværende arbejde i EU om cirkulær økonomi og en mulighed for at synliggøre nogle af de udfordringer og behov, som regionen har på råstofområdet.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at Region Midtjylland er medunderskriver på positionspapiret om cirkulært byggeri.

Majbritt Birkholm var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

DK RM Oversættelse af positionspapir om cirkulært byggeri til EU

Call for Action on Circular Construction 2026

Punkt 10: Oplæg om inhabilitet #

1-00-22-25

Sagsfremstilling

På udvalgsmødet gives der et oplæg om inhabilitet i relation til udvalgsarbejdet i udvalg for regional udvikling. Der vil blive orienteret om forskellige former for inhabilitet.

Formålet med inhabilitetsreglerne er at undgå, at konkrete afgørelser påvirkes af uvedkommende hensyn, og at der opstår mistillid til den offentlige forvaltning.

Juridisk konsulent Stine Rosenvinge Hesselberg deltager under punktet.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling fik et oplæg om inhabilitet i relation til udvalgsarbejdet i udvalg for regional udvikling.

Majbritt Birkholm var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 11: Plan for kommende møder i 2026 #

1-00-22-25

Resume

Udvalget har godkendt mødeplanen for 2026. Der vil som fast punkt på udvalgets dagsordener være et forslag til foreløbigt årshjul, som indeholder forslag til emner og besøgssteder.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at forslag til emner og årshjul drøftes.

Sagsfremstilling

Udvalget har godkendt mødeplanen for 2026.

Udgangspunktet er, at udvalgets møder afholdes i regionshuset i Viborg. Efter aftale i udvalget kan møder afholdes i andre regionshuse eller i forbindelse med besøg hos samarbejdspartnere, interessenter eller lignende.

På mødet fremlægges forslag til årshjul for temaer, emner og besøg for kommende mødesteder med henblik på drøftelse i udvalget.

Årshjulet vil løbende blive opdateret med angivelse af mødesteder og temaer på møderne med udgangspunkt i udvalgets ønsker til temaer på de kommende møder.

Årshjulet er vedlagt som bilag og opdateres løbende.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling drøftede forslag til emner og årshjul.

Udvalget besluttede, at der skal afholdes ekstraordinært møde i udvalget den 17. juni 2026 kl. 14-17.

Majbritt Birkholm var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Årshjul URU

Punkt 12: Gensidig orientering #

1-00-22-25

Sagsfremstilling

Gensidig orientering for udvalgets medlemmer, herunder:

- Deponering af jord.

Beslutning

Der blev lovet skriftlig orientering om deponering af jord.

Majbritt Birkholm var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 13: Underskriftsark #

1-00-2-25

Sagsfremstilling

Udvalg for regional udvikling skal godkende beslutningsprotokollen.

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert medlem underskrive elektronisk i First Agenda ved at trykke på "Godkend".

Medlemmer af udvalg for regional udvikling:

Per Møller Jensen (A), Vivi Altenburg (Æ), Bent Graversen (V), Jakob Fuglsang Andersen (F), Majbritt Birkholm (O), Michael Maaløe (A) og Philip Vivet (B).

Beslutning

Underskriftsarket er journaliseret på sagen.

Alle var mødt.

Punkterne blev behandlet i følgende rækkefølge: 1, 6, 2-5 og 7-13.

Majbritt Birkholm forlod mødet kl. 15.30 efter behandlingen af punkt 1, 6 og 2.

Mødet blev hævet kl. 18.45.